

פרי קודש הילולים

בס"ד | פרשת תרומה תשפ"ה | גליון מס' 152 | שנה ד'

דבר המערכת

"שנה ד"'

כך מתנוססת לתפארה הכותרת שבראש הגליון הנוכחי. ומשמעותה, שמזה שלש שנים זוכים אנו, צאצאי רבינו הגה"ק זצ"ל, להתבשם מגליון המלוקט מאמרי קודשו.

בעזרת השי"ת, "שלש שנות חזקה" יקבעו כי עוד רבות בשנים נזכה כולנו ללמוד ולהתחזק בתורה ועבודת ד', ללכת בדרך אותה ציווה רבינו הגה"ק זצ"ל לצאצאיו אחריה, דרך התורה ויראת שמים.

עם כניסתנו לשנה הרביעית, עלינו לענות ולומר בפה מלא, "הפעם נודה את ד"'

להודות ולהלל על שמדיי שבוע אנו זוכים לדובב שפתי צדיק. להודות ולהלל על שאלפי צאצאי רבינו הגה"ק זצ"ל מקיימים את בקשתו, ללמוד ולומר בשמו דברי מוסר והתחזקות.

להודות ולהלל על שמדיי שבוע אנו מצטרפים להתברך בברכת קדשו של רבינו הגה"ק זצ"ל, "וד' ישלם לך פעלך ולך תהיה צדקה להיות לי לזכרון טוב...".

*

זו הזדמנות להכיר טובה ולהודות לכל התורמים והמסייעים להפצת תורת רבינו הגה"ק זצ"ל, הן בתרומות כספיות, והן בהדפסת הגליון והפצתו. כמו כן למגיבים ומעירים ומעשירים את הגליון.

תודה מיוחדת להאי גברא רבא, הרב חיים יהושע זאב אורן הי"ו, המזכה אותנו מידי שבוע במדור המיוחד "דברי תענוגים", וכן עורך ומגיה את כל תוכן הגליון, בעט סופר מהיר, לשם ולתפארת.

זו גם העת להודות לכל השולחים ומבשרים על השמחות במשפחותיהם, לברך ולהתברך בברכת מזל טוב.

*

הכרת הטוב מיוחדת לצאצאי רבינו הגה"ק זצ"ל שסייעו בהכנסת הספה"ק "קודש הילולים" למאגרי "אוצר החכמה" ו"אוצרות התורה".

נישא כפינו בתפילה, שבשנה הרביעית הבאה עלינו לטובה, יתקיים בנו "ובשנה הרביעית יהיה כל פרי קודש הילולים לד"'.
אמן.

יצחק שלמה פרקש
רמת יז'ניץ חיפה

דברי תורה

עפ"י הספה"ק "קודש הילולים"

העושה מצוה וכוונתו לעשות רצון המצווה, ייחשב לו כאילו כיוון בכל כוונתיה וסודותיה

יִקְחוּ לִי תְרוּמָה (שמות כה, ב).

לו כאילו כיוון בכל כוונתיה וסודותיה. גם במעשה המשכן היו כוונות עמוקות על כל פרט ופרט במידות המשכן וכליו, צורתם ומינם. על כן אמר הקב"ה, "ויקחו לי תרומה", "לי לשמי". כלומר, די בזה שתכוונו "לשמי", היינו כדי שתתקיים תכלית המשכן, שהיא "ושכנתי בתוכם". (ח"א רכט)

כאשר טעמי המצוה וכוונתיה נסתרות מבינתנו, עלינו לקיים את מעשה המצוה כמאמרה

וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וּגְרו' (שמות כה, ח).

מפני הענן. אלא "כי שכן עליו הענן", היינו שפנימיות כוונות המשכן היתה נסתרת, ולא היה יכול משה להגיע לפנימיות הכוונה שבמלאכת המשכן.

וזה הרמז בדברי המדרש, שבשעה שאמר הקב"ה למשה לעשות משכן, אמר משה, "שדי לא מצאנוהו שגיא כח", כי אי אפשר להשיג את עומק הכוונה במלאכה זו. אבל אחר כך, "לכך אמר משה, יושב בסתר עליין", ואמר את כל המזמור עד "יהי נועם ד' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו". והיינו שהבין שאכן הקב"ה הוא "יושב בסתר", ואין כוונותיו גלויות לנו, אך עלינו לעשות על כל פנים את "מעשה ידינו", ואזי "ומעשה ידינו כוננהו", אף בלא הבנתנו. (ח"א רכט)

איתא במדרש (שמות רבה לד, א), "ויעשו ארון עצי שטים", הה"ד (איוב לו, כג) "שדי לא מצאנוהו שגיא כח" וכו'. בשעה שאמר הקב"ה למשה, עשה לי משכן, התחיל מתמיה ואומר, כבודו של הקב"ה מלא עליונים ותחתונים, והוא אומר עשה לי משכן וכו'. לכך אמר משה, (תהלים צ, א) "יושב בסתר עליין".

איתא בשל"ה הק' (פרי תרומה תורה אור, ד"ה אמנם דרך פרט), שבכל מלאכת המשכן יש בה רמזים עמוקים, אשר לא יוכל האדם להשיגם בשכלו, וגם משה רבינו לא היה יכול להשיגם. וזהו דכתיב (לקמן מ, לה) "ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וגו'", ולכאורה הרי לגבי הר סיני נאמר לעיל (כד, ח) "ויבוא משה בתוך הענן וגו'", ואם כן למה לא היה יכול לבוא אל המשכן

"שמועה טובה תדשן גרם"

בגירסה החדשה של המאגר התורני 'אוצר החכמה', גירסה 23 שיצאה לאור לאחרונה,

התווסף הספר הק' 'קודש הילולים' קוד הספר 679630.

כמו כן יופיע הספר בגירסה החדשה של המאגר התורני 'אוצרות התורה' שתצא לאור בקרוב.

"...ואולי אם המצא תמצא איזה דברי אגדה אשר ראוי לאמרם
בשבילי, אולי אבנה גם אני בעבורכם..."
שם בהקדמה

"וזאת באתי לרשום איזה ליקוטים למען ירוץ הקורא, ולאמר
בשבילי איזה דבר בכל שבוע..."
קודש הילולים ח"א עמ' ז'

לקראת יומא דהילולא של רבינו הגה"ק זצ"ל

רבי הילל בן רבי אליעזר מסאסרענגען

שיחול ביום שבת קודש, א' אדר הבעל"ט

נתחזק כולנו בלימוד דברי תורתו, וללכת בדרך אותה הורה לצאצאיו אחריו.

ויהי רצון שזכותו הגדולה תגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

לקבלת פרקי תולדותיו בהרחבה ניתן לפנות למערכת

דברי מוסר והנהגות מרבינו בעל ה'קודש הילולים' לצאצאיו:

עפ"י הקדמת ספרו הק' 'קודש הילולים'

מדותיו כמו שאמרו חז"ל 'מה הוא רחום וכו'. ובראשם ספר מנורת המאור אשר שוה לכל נפש החיים.

...תראה תמיד ללמד בכל שבוע לכל הפחות הסדרה עם רש"י שנים מקרא ואחד תרגום וקצור שלחן ערוך וספרי יראים בכל יום ויום, לבל תישן עד שתלמד בתוכם איזה דפים, ובראשם מנורת המאור אשר נכלל את כל וכל. ובשל"ה הקדוש שער אותיות האלף בית ועד לסוף. ולכל הסדרים התוכחת מוסר אשר מובא לסוף כל פרשיה ופרשיה.

ד. ולחנני האהובים הברורים בתורה וביראת ה', להזכירני לטובה על ידי למודיכם, ואולי אם המצא תמצא איזה דברי אגדה אשר ראוי לאמרו בשבילי, אולי אבנה גם אני בעבורכם. וזהו חסד של אמת שעושים עם מי שאין לאל ידו לבקש לו תרופה להעלות ארוכה, וה' ישלם לכם במדה שלמה כנפשכם בעולם הזה ובעולם הבא.

ה. ולבנותי, מה אומר ומה אדבר - הלא

א. אחת שאלתי מאת בני וחתני האהובים כבני, המפלגים בתורה וביראה, ה' יאריך ימיהם ושנותיהם הם ונשיהם ובני בניהם בנעימים כנפשם ונפש אביכם. אולי אזכה להבנות מכם כידוע לכם, ולהתפלל עבורי לעת מצוא וה' ישלם, כי זה חסד של אמת אשר אין למעלה מזה.

ב. מי שמרביץ תורה ברבים או שמזכה רבים במעשים טובים, הוא נקרא חי גם במותו, כי תלמידים נקראים בנים. ומה גם מי שזכה להיות לו בנים וחתנים צדיקים כמו שאמר יעקב אבינו ע"ה ליוסף 'שים נא ידך תחת ירכי' הינו המעשים שלך יהיו לי למשען בעולם הבא, ועשית עמדי חסד ואמת' שעושים עם המתים להחיותם בעולם הבא, ואין לנו חסד גדול מזה.

ג. ולבני ה' יאריך ימיכם ושנותיכם בנעימים עם כל אשר לכם, להזכירני לטובה לקבוע עתים לתורה בכל יום ויום. ובראשם ללמד ספרי מוסר בכל יום ויום, להדבק בדרכי ה' לילך אחרי

"...ואולי אם המצא תמצא איזה דברי אגדה אשר ראוי לאמרו בשבילי, אולי אבנה גם אני בעבורכם..." (קודש הילולים)

"...ולבני ד' יאריך ימיכם ושנותיכם בנעימים עם כל אשר לכם, להזכירני לטובה לקבוע עתים לתורה בכל יום ויום..."

יָדַעְתִּי אֶתְכֶם שְׁכֵלִים ב"ה יִרְאֵי ה',
וּבְטוֹחַ אֲנִי בְכֶם בְּזִכּוֹת אֲבוֹתַי הַזְקֵנִים
אֲשֶׁר בְּאַרְץ הַחַיִּים יַעֲמֵד לְכֶם לְבַל
תִּסּוּרוּ מִיִּרְאַת ה', וּלְלַמּוֹד בְּסִפְרֵים
הַנִּצְרָכִים לְנָשִׁים. וּלְהִתְרַחֵק מִדְרָכֵי
הַנָּשִׁים אֲשֶׁר בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים פָּרְקוּ
עַל שָׁמַיִם מַעְלֵיהֶם. וּלְלַמּוֹד בְּכָל שַׁבַּת
דִּיטֵשׁ חֲמֵשׁ, וּמְנוֹרַת הַמָּאוֹר. בְּזִכּוֹת זֶה
תִּזְכּוּ לְבָנִים וּבְנֵי בָנִים שְׁמֵאִירִים בְּתוֹרָה
וּמַעֲשִׂים טוֹבִים כִּי זֶה כָּל מִדָּה.

ו. וְלִהְיוֹת זֶהִיר מְאוֹד לְקֹדֶשׁ הַשַּׁבָּת
כְּאֲשֶׁר צִוְּכֶם ה', וּתִזְכּוּ לְבִרְכָה אֲשֶׁר
בְּרָכוּ לָנוּ הַנְּבִיאִים עַבְדֵי ה', כַּנִּפְשָׁכֶם
וּנְפֹשׁ אֲבִיכֶם.

ז. אַחַת שְׁאַלְתִּי מֵאֵת בְּנֵי וַחַתָּנַי
הָאֱהוּבִים לְבַל יֹאמְרוּ עָלַי שְׁבָחִים
אֲשֶׁר קִדְמוּנֵינוּ הָיוּ נִזְהָרִים מִזֶּה, כְּמוֹ
שְׁאָמְרוּ חֲז"ל 'מִתּוֹךְ שִׁבְחוּ בָּא לְגִנוּתוֹ'.
וּבִפְרָט אִם אָמְרוּ שְׁבָחִים מֵה שְׂאִינוּ
אִמֵּת, וְטוֹב מִכָּל - הַשְּׁתִּיקָה.

ח. בְּקִשְׁתִּי מִחַתָּנַי אֱהוּבֵי כַּנִּפְשֵׁי
וּמִבְּנֵי, לְקַיֵּם בִּי לְמַעַן דּוּבַב שְׁפִתַי
יִשְׁנִים בְּדַבְרֵי הָרְאוּיִים לְאַחֲרֵים.
וְלַעֲשׂוֹת אִיזָה תְּקוּנִים עֲבוּרֵי בְּלִמּוּד

הַמְשַׁנּוֹת וְגַם בְּצִדְקָה וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים.
ט. אֱהוּבֵי בְּנֵי! - לְכַבֵּד אֶת אִמְךָ
לְצִוּוֹת לְךָ זֶהוּ אֵךְ לְמַחְסוֹר כִּי יָדַעְתִּי
לְבַבְךָ לֵב טוֹב לְכָל, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה
לְאִמְךָ. רַק עֵקֶר כְּבוֹד אָב וְאִם לַעֲשׂוֹת
רְצוֹן אֲבִינוּ שְׁבִשְׁמַיִם כִּי זֶה נֶחֱשָׁב
לְאֲבוֹת כְּאֵלוֹ הֵמָּה עוֹשִׂים, וְעֵקֶר לְקַבֵּעַ
עֲתִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם עֲתִים לְתוֹרָה
וּלְשׁו"ע לְכָל הַפְּחוֹת הַקְּצוֹר שְׁלַחַן עֲרוֹךְ
וּמְנוֹרַת הַמָּאוֹר.

י. 'וַיִּקְרְבוּ יְמֵי דָוִד לְמוֹת וַיִּצוּ אֶת
שְׁלֵמָה בְּנוֹ לְאֹמַר 'מֵהוּ לְאֹמַר? הֵינּוּ
כְּמוֹ שְׁאָמַר 'אֲנִכִּי הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ כָּל הָאָרֶץ'
שֶׁלֹּא סֵמֶךְ דָּוִד עַל צִדְקָתוֹ וְהוּא לֹא
נֶחֱשָׁב בְּעֵינָיו כְּכָל בְּנֵי עוֹלָם, רַק אִם
אַתָּה בְּנֵי תֵלֵךְ בְּדֶרֶכִי ה' אֲזַי יָנוּחַ לִי עַל
מִשְׁכְּבִי, וְתַעֲשֶׂה עִמָּדִי חֶסֶד שֶׁל אִמֵּת
שְׁעוֹשִׂים עִם הַמֵּתִים.

וְזֶהוּ 'לְאֹמַר' שִׁיְהִי זֶה מְרַגְלָא בְּפִמְךָ.
וְאִם דָּוִד מְשִׁיחַ ה' וּבַעַל רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ
אָמַר כֵּן, אָנוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים עַל
אַחַת כְּמָה וְכְמָה יֵשׁ לָנוּ לְדָאוּג עַל זֶה.
לְזֵאת אֱהוּבֵי בְּנֵי רַחֲמֵי לְכַבְּדֵנִי בְּתוֹרָה
וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֲשֶׁר הִיא חֵינּוּ וְאוֹרֵךְ
יְמֵינוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

נַעֲרֵךְ ע"י הַרְבַּ שְׁבַתִּי הִילַל פּוֹקֵם הַי"ו

נא להתפלל וללמוד לזכות הרה"ח יואל בן חוה גיטל הי"ו לרפואה שלימה במהרה בתוך שאר חולי ישראל

לְעִילוֹי נִשְׁמַת

מרת רבקה בת רבינו הילל הירש ע"ה
נלב"ע ז' אדר א' תרס"ח
הרה"ח הילל ב"ר יצחק גאנץ ז"ל
נלב"ע ו' אדר

רבינו הילל בן רבי אליעזר פאללאק זצ"ל
נבג"מ א' אדר תרנ"ג
הרה"ח בנימין זאב ב"ר מאיר יהודה קראוס ז"ל
נלב"ע ו' אדר א' תשע"ד

ת נ צ ב " ה

דברי תענוגים

מאת רבינו בנימין וואלף בן רבינו יואל זצ"ל רייכלס אב"ד שאפי, חותנו של רבינו הילל הזקן זצ"ל אב"ד אייבשיץ

ביאור בסוגיא של לקיחת אבני אפוד מדמא בן נתינה

ידבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה:

שהזכרו 'אבני מילואים' בוא"ו, האם עייז יתחברו גם 'אבני שוהם' לתחילת הפרשה, הלוא 'אבני מילואים' נכתב אחרי שאבני שוהם' הפסיק הענין.

לכך פירשו התוס', דהמעשה של דמא בן נתינה לא היה באבני שוהם, אלא באבני המילואים של החושן. ולשון הגמרא "ביקשו ממנו אבנים לאפוד", היינו כיון שהחושן מחובר לאפוד. וכן משמע בירושלמי דפאה, דמייתי האי עובדא דדמא בן נתינה גבי פעם אחת אבדה ישפה מבנימין. ועל כן פריך הש"ס, והא 'אבני מילואים' כתיב בו"ו, ואיך ביקשו לקנות אבני מילואים מעכו"ם, עכ"ד התוס'.

ולולי דמסתפינא היה נראה לי לומר בפשיטות לקיים פירוש רש"י זצ"ל. כי על שיטת התוס' קשה, אם המעשה היה באבני מילואים, מה היתה הוי אמינא לתרץ 'אבני שוהם' הפסיק הענין, הלוא זה המעשה היה באבני מילואים.

ומה שהקשו תוס' על רש"י, נמי יש לתרץ בעז"ה. שכוונת רש"י לא היתה שהווי"ו של 'אבני מילואים' מחברת גם את 'אבני שוהם' לתחילת הפרשה, אלא היות ובפרשת תצוה כתיב (להלן סו, ד), 'ואלה הבגדים אשר יעשו חושן ואפוד' וגו', ועשיית החושן הוזכרה קודם לאפוד, וא"כ מדוע בפ' תרומה הזכרו 'אבני שוהם' של האפוד, קודם ל'אבני מילואים'. וצריך לומר, שלא היפך הכתוב את הסדר אלא כדי להורות שאבני שוהם' מחוברים לתחילת הפרשה, כיון שציווי עשיית החושן קדם לציווי על האפוד. וזהו שהקשו בגמרא, שהווי"ו של 'אבני מילואים' של החושן "הדר ערביה" וחיבר את 'אבני שוהם' לתחילת הפרשה, וכאילו נכתב 'אבני שוהם'.

איתא במסכת עבודה זרה (דף כג), שאלו את רבי אליעזר, עד היכן כיבוד אב ואם. אמר להם, צאו וראו מה עשה עובד כוכבים אחד לאביו באשקלון, ודמא בן נתינה שמו. פעם אחת בקשו ממנו אבנים לאפוד בששים רבוא שטר, רב כהנא מתני בשמונים רבוא, והיו מפתחות מונחות תחת מראשותיו של אביו ולא ציערו וכו'.

והקשו בגמרא, דרבי אליעזר סובר שפרה אדומה אינה ניקחת מן העכו"ם, דכתיב (במדבר יט, ב) 'דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדומה; בני ישראל יקחו ואין העובדי כוכבים יקחו. ומעתה, 'דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה' (שמות כה, ב), הכי נמי דבני ישראל יקחו ואין העובדי כוכבים יקחו, ואיך ביקשו לקנות אבני אפוד מעכו"ם. ותירצו בגמ', 'אבני שוהם' הפסיק הענין. והקשו על זה, והא 'אבני מילואים' כתיב, דהדר ערביה.

ובביאור התירוץ והפירכא שעליו נחלקו רש"י והתוספות. רש"י מפרש, שחכמים בקשו מדמא בן נתינה "אבנים לאפוד", דהיינו את שתי אבני השוהם שהיו על כתפות האפוד. וכיון שכל הדברים הנצרכים למשכן, ז'הב וכסף ונחשת ותכלת וארגמן וגו', הוזכרו בוא"ו החיבור, ואילו 'אבני שוהם' לא כתובים עם וא"ו החיבור, לכן המיעוט 'דבר אל בני ישראל ויקחו לי לא נאמר לגביהם, והיה מותר לקנותם מעכו"ם. ועל זה הקשו בגמ', שמה שכתוב אח"כ 'אבני מילואים' חזר ועירב את כל הדברים המגויים שם, כולל את אבני השוהם.

והתוספות (שם כד. ד"ה אבני מילואים) הקשו על פירוש רש"י, וכי מאחר

דברי ברכה

מזל טוב לצאצאי רבינו הגה"ק זצ"ל

הרב אברהם ברויער הי"ו

לרגל נישואי הבן החתן מיכאל ני"ו עב"ג הכלה תחי' בת הרב חיים יעקב פינץ הי"ו

הרה"ח משה צבי בנימין הי"ו ולבנו הרה"ח חיים יחזקאל הי"ו

לנישואי הנכדה-הבת הכלה תחי' עב"ג החתן ישראל צבי רייכמן ני"ו בן הרה"ח פנחס ארי' יהודה הי"ו

החתונה תתקיים א"ה ביום שני ג' אדר באולמי אסטרייכר בית שמש

הרב אברהם אליעזר הוס הי"ו ולחתנו הרה"ח מאיר מגיד הי"ו

לרגל נישואי הנכדה-הבת עב"ג החתן ארי' קליין בן הרה"ח שלמה הי"ו

החתונה תתקיים א"ה ביום שלישי ד' אדר באולמי רויאל בבני ברק

הרה"ח משה צבי בנימין הי"ו לחתנו הרב חיים הערש אייזנבאך הי"ו ולבנו הרה"ח יוסף הי"ו

לרגל שמחת הבר מצוה של הנכד-הבן שלום זאב ני"ו

הרה"ח שלמה זלמן הוס הי"ו ולבנו הרה"ח אלטר יוסף יו"ט הי"ו

לרגל הולדת הבת תחי'

יהי רצון שיזכו לרווחת מכל יוצ"ח רב תענוג ונחת דקדושה לתפארת אבות, הם וכל משפחתם, ויתקיים בהם במהרה "בגלל אבות תושיע בנים ותביא גאולה לבני בניהם", אמן.

"עיקר כיבוד אב ואם לעשות רצון אבינו שבשמים כי זה נחשב לאבות כאילו המה עושים, והעיקר לקבוע עתים בכל יום ויום לתורה..." (שם)

"...מי שזכה להיות לו בנים וחתנים צדיקים וכו' המעשים שלהם יהיו לו למשען בעולם הבא וכו' ואין לנו חסד גדול מזה..." (קודש הילולים בהקדמה)